

KNJIŽNICA SKOZI ČAS

Zgodovina šolskih knjižnic sega v čas avstro-ogrske monarhije, ko so bile uzakonjene z odlokom leta 1871. Takrat je bil odgovorni vodja knjižnice šolski upravitelj, ki je vodil inventarno knjigo in knjigo izposoje. Za našo knjižnico zasledimo prvi podatek v letu 1889, ko je 23. 5. ponoči za pljučnico umrl gospod nadučitelj in posestnik v Sodražici Lovro Arko, ki je svojo knjižnico zapustil šoli.

Zakon leta 1906 prvič bolj natančno določi šolske knjižnice. Do 60 let prejšnjega stoletja se uporablja izraz šolarske knjižnice.

Od leta 1908 do 1914 je bilo v domači šolarski knjižnici na voljo okrog 267 knjig, večja izposoja je bila predvsem v zimskem času, povprečno 786 knjig.

Učencem so delili tudi ubožne knjige, ki jih je bilo leta 1908 na zalogi 533. Od teh so jih 1913 leta 208 otrokom razdelili 267. Zapisano je tudi: »Nemarnejši učenci po razredih pa so prejeli posebej slabейše knjige«.

V letu 1919 je knjižnica silno pešala, saj so bile knjige močno obrabljene.

Leta 1921 so bile izločene vse knjige z avstro-ogrskim duhom. Posojilnica v Sodražici je vsako leto darovala publikacije slovenske šolske matice v Ljubljani.

Današnja šola se je v času 2. svetovne vojne nahajala na drugi lokaciji, in sicer v stavbi, kjer sedaj obratuje gostinski lokal ADB. Imela je žalostno usodo, saj je bila 1944 leta požgana. V njej so bile knjige nameščene po učilnicah. Precej knjig so rešili pred ognjem in jih shranili v privatnih hišah sosedov. 1940 je učiteljska knjižnica štela 905 knjig, šolarska pa 620.

Po vojni je bila leta 1949 zgrajena nova šola na današnji lokaciji. Tedaj so knjige vrnili šoli. Veliko jih je bilo zelo starih tudi z letnico 1880 in še starejših. Izdajala jih je Mohorjeva družba. Mnogo učbenikov je bilo še iz stare Jugoslavije. Učitelji so izbrali novejše in uporabnejše knjige in jih namestili v omare po učilnicah, zastarele pa so zložili v zaboje in jih shranili na podstrešju. Žal so bile vse uničene, saj so jih snažilke uporabile za netenje ognja v starih železnih Lutzovih pečeh, s katerimi so takrat ogrevali šolo.

Leta 1949 so na šoli od 18. do 24. septembra organizirali teden knjige. Učencem so prodajali značke po 600 din, z zbranim denarjem pa nakupili knjige za šolarsko knjižnico. Zanj je bila v šolskem letu 1951/52 zadolžena učiteljica Dora Ivanc, v letu 1955/56 pa Elizabeta Kajfež.

Knjižnico so od tedaj pa nekako do leta 1970 bogatili posamezniki, ki so darovali knjige ali prispevali denar za nakup. Ob krajevnem prazniku ali ob Titovem rojstnem dnevu so tako večkrat zapored darovali Stane Vesel, Marija Fajdiga in njen brat Ivan.

Po letu 1961, ko je bila uvedena 8-letna osnovna šola, je knjižnica zaživela drugače. Razdeljena je bila na pionirski in učiteljski del. Iz učilnic so jo preselili na hodnik v prvem nadstropju. Tu so stale omare s knjigami za domače branje, bralno značko in leposlovje. Strokovna literatura za učitelje je bila v omarah po kabinetih in v zbornici. Za knjižnico so skrbeli učitelji slovenskega jezika. Med njimi so bili tudi Bogo Jakopič, Marija Turkalj, Jana Košir, Marija Košmrlj in Marija Korenjak. Vladka Češarek je v teh »hodniških letih« vodila izposajo za učence od prvega do vključno četrtega razreda. Leta 1963 je imela pionirska knjižnica 1270 knjig, učiteljska pa 893.

Statistiko knjižnice je urejala ga. ravnateljica Zinka Benulič Petek. Prikazati je morala število knjig po zvrsteh ali pa izmeriti, koliko dolžinskih metrov knjig ima knjižnica po posameznih zvrsteh.

Leto 1982 je pomembno zato, ker je knjižnica dobila prvo stalno knjižničarko, PU zgodovine in knjižničarstva Mojco Henigman, ki je poleg dela v knjižnici najprej poučevala zgodovino, kasneje pa glasbo. V knjižnici je ostala do upokojitve leta 2004. Za dve leti jo je nasledila Majda Ilc Hussein in nato za eno leto Vesna Janežič.

Leta 1985 so knjižnico selili v podprtiličje šole, v prostore nekdanjega vrtca. Ta je namreč začel delovati v novih prostorih, ki so jih zgradili poleg šole.

Prostor je bil razdeljen na dva dela, v velikosti dveh učilnic, od katerih je bil en del namenjen knjigam, v drugi pa je bila čitalnica.

Leta 1990 je bila knjižnica zaradi prenove šole za dobro leto preseljena na zgornji hodnik novega vrtca. V tem času je nudila samo izposajo. V šolskem letu 1991/92 je bila preseljena na današnjo lokacijo.

Leta 1998 je bila računalniško opremljena, gradivo je od tedaj računalniško obdelano, ravno tako poteka tudi izposaja preko računalnika.

Šolsko knjižnico vodi od septembra 2007 Jelka Dežman. Pomaga uporabnikom pri izposoji, opravlja bibliopedagoško delo z razredi, pripravlja knjižne razstave in knjižne kvize, skrbi za medknjižnično izposajo in učbeniški sklad. Opravlja vsa dela povezana z nabavo, obdelavo in postavitvijo knjižničnega gradiva, ki obsega 12.000 enot. Gradivo je razvrščeno po starostnih stopnjah z oznakami C, P in M, strokovni del pa po geslih.

Velikost knjižnice je 78 m², vendar prostor s svojo ozko in podolgovato obliko ni najbolj primeren za svoj namen. Pri izvajanju knjižnično-informacijskih znanj imamo prostorske težave, tako da ne moremo naenkrat sprejeti celega razreda, temveč po skupinah. Čez nekaj let bo zagotovo premajhna tudi za knjige in ostalo gradivo. Edina prednost je preglednost, saj ima knjižničar pri taki obliki prostora uporabnike vedno kot na dlani.

Pripravila: Jelka Dežman